

A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALVI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 1. Novemberben 1791.

Mi az Ujságíró ?

Egy olyan Kalmár, ki az ő portékáit úgy adja, a' mint vette; még is pénzt keres Hivataljával. — Meg-írja ez a' dolgot úgy, a' mint hallotta, látta, olvasta, és vette másoktól — a' hízeltkedő tsalárd színek Patikájába nem mégyen, hogy a' dolgokat, a' természeti szemek előtt tsömör színekre mizolva árulja — hanem az ártatlanság köntösében olly mezittelen küld mindent a' *Publicum* eleibe, mintha néki sem Vallása, sem Attya 's Atvafia, sem Nemzete, sem Hazája nem volna. Egy szóval — egy Ujságírónak egy ollyan kétízinség, meg rögzött ítélet és részre-hajlás nélkül való valaminek kellenék igazság szerint lenni — ki-adja a' maga portékáját a' mint vette — és ezt más színekre nem fellelte. — A' porban tsúfzó, mászó, lok

Y y y y

sok lábú állatok Országában azonban olyan hizek kedve sunnyogó, és a gráziához térden álvá kapkodó Ujság mazalók is találtatnak; kiknek minden Leveleik arany pénzű halat fogni kívánó horog lévén — minden 3 dik lapon előbb magokat ditsérni, azután másoknak nyilván hizeknedni szemetes dolognak nem tartván, a' mások ellen való irigység azt akarja el hitetni velek, hogy tsak ök a' tsalhatatlan írók, kik mindég meglett bizonyos dolgokat irnak, és minden más Levelek tsak a' Kávé házbéli hallamásból származott bizonytalanságok. — Látni való, hogy az ilyen Ujság-íróknak szemek hájagos, gyomrok epe sárral telyes, vérek pénzkorságra hajlandó; mellyre nézve a' sok lábú állatok Országabéli Orvosi *Facultás* arra kéretik, hogy az ilyeneknek egy kiss *Rabarbarát* adván, gyomrokat tisztítsa, szemekről a' hájogot vegye le; és ha szükségesnek találja, a' jövő Májusban, hátulsó lapatkájokon eret vágván, az egész nyavallyán könnyen segíthet. — Mi pedig a' mi mesterségünk szerint ezeket —

Ugy adjuk a' mint vettük.

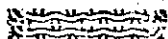
Valahányszor egy vizkorságtól féltő eleven Ujságírónak a' *Halál* jut eszébe, mindenkor egy itze bort ihatnék, hogy ezen *fátális* fekete állatnak tsak emlékezetét is fejéből ki-verhesse; de mi használja? eljő még is; mikor el-jött az óra! — A' Bétsi leg hiresebb ábrázlót és festőt Prof. *Lámpi Urat* tsak a' minap hivatta vala *H. Potemkin* olly mészze földre magához, hogy ötöt 1000 arannyokért egész természeti teste állásában festené le. Mit tsinál az irigy *Halál*? 's ennek a' *Krimiat V. Király*nak, olly sok győzedelmes *Sergek fő Vezérsjének* tsak ezt mondá: *rechts umkehr! euch! marsch!* 's el-komendérozá *Jászfiziből*, még minek-előtte *Lámpi Ur* festő etsetjeit elé sem szedte volna. — Így bánt ez az Ellenség Ostorával *Báró Laudonnal*, a' *Berlin Sattzalójával Gr. Hadikkal* is. — Rajta egy vitéz sem győzedelmes. — Szombaton érkezék a'

Kurir

Kurir ezen szomorú hírrel Bétsbe, és már az általa minden reménységünk, hogy ezen nagy Férlat valaha Bétsben láthassuk. Tsak Smukja, ékeségre tartozó drágaságai 3 milliomat érték maradtanak. Élete historiáját ez után fogjuk bővebben kiadni ezen halhatatlan Vezérnek.

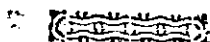
Méltóságos Státus Tanátsabéli Referendárius *Spielmann* Urról is az a' közönséges hír Bétsben, hogy a' kétszéges nyavallyák terhe alatt fekszik. — *Feldmarsal Lájd. Gr. Vartenslóben* Ur a' múlt Szombaton szerentsésen vizsiza érkezett Bétsbe Hollándiából. — Budáról azt írják, hogy a' Gróf *Forgáts Miklós* Ur ő Exja fő igazgatása alatt volt *Commerztzialis* (kereskedés módját dolgozó) *Deputatio*, Okt. 24-dikén a' maga munkáját el végzette. — A' *Debrózeni* égések által okoztatott környülállások végett ő Felsége által elegyes *Députazio*, az az *Hadi és Polgári* rendeltetett, a' dolog valóságának ki nyomozására, u. m. *Gen. Barkó* és *G. Haller* Ur ő Exc. jok. — *M. Dániel Imreh* Ur, az Erdély Országai Nagy Fejedelemség Királyi Táblája mellett volt *Astessor* Hivataljáról önként lemondván; ezen egyenes szivü drága Urnak fáradszhatatlan hofszas és hiveséges szolgálatját Felséges Urunk azzal kívánja megjutalmaztatni, hogy K. Tanátsosi Rangal ingyen megajándékozván, az ezt megpésztelő hitnek le-tételére, Királyi Biztosúl rendeltetett a' nevezett Tábla nagy érdemü Présefse Gróf idösb *Bethlen Pál* Ur ő Exja. Adjon Isten sok *Dániel Imréket* az Itéltö Székekre! sokaktól ezt haljuk.

A' múlt Szombaton éjjeli 11 óra tájban érkezék meg Bétsbe a' mi F. fő Hertzeg *Palatinusunk*. — A' Bétsi ujj Politzáj a' maga hivataljához tartozó hiveséget a' napokban pésztelvén meg; Nov. 1-ső napján hivataljához kezdett. — Tegnap 12 órakor mene a' N. Magyar K. Teltörzö Sereg paripán *H. Stühremberghez*, és *H. Eszterházy* ezen N. Sereg fő Kapitányságába bé iktattaték. — A' múlt Szombaton érkezék ide ama nevérol elégé esmeretes, hires Magyar vérből származott *Frantzia H.*

Izár Generál G. *Bertsényi*, és Vasárnap több más
 Frantzia Gavallérokkal együtt, piros tsizmával fe-
 tétkék arannyal varrott Magyar mentével, nadrág-
 gal, és veres pafzamántos mejre-valóval jelenék-
 meg az Udvarnál, veres tarsallyán viselven a' 3
 arany Liliomat. Ezen *Bertsényi* fia annak a' *Ber-*
tsényinek, ki legelőbb Húszár Sergével együtt *Eft-*
ternazival együtt ment vala által a' Frantziához. Egy
 Húszár Seregnek itt örököse. A' leg-nagyobb es
 izmasabb természetű barna piros, igen szép és jó for-
 ma ember. Miért jött legyen Bétsbe? ezután fog-
 juk meg tudni. Nálunk egy néhány napokig szüntel-
 len tartott ejjeli, nappali esőzés után, a' múlt Pén-
 teken, mint egy dél előtti 9 órakor havazni kezd-
 vén, az ólta szüntelen havaz, és már a' Béts
 felett fekvő Hegyek és Havások talpig érő fe-
 jér gyóltts ingbe öltöztenek. Vasárnapra már meg-
 vala valamennyire fagyva; de Hétkon nagyobb
 meg fagyván, ollytűsípós hideg vala, kivált reggel
 és estve felé, hogy az emberek a' nyári mójlette
 Farkas bundát elé-szedni kényszerítettvén, nyakig bu-
 vának azokba. — Ma megint meg-fagyott és ke-
 mény hideg vágyon. Már van tudósításunk, hogy
 az idő járása Prágától fogva egész *Buddig* ilyen
 formálag vágyon. — A' *Szisztovi* Békesség-kötés-
 ben jelen volt Török Biztosok magok meg-vallot-
 tak, hogy a' Portának ezen utolsó háboruja mint
 egy 400 ezer emberében, 400 milliom piásterében és
 4000 ágyuibán került legyen. Ha minden el-veszett
 embert csak 50, egy ágyut pedig csak 1000 piáster-
 ben veszünk is, került így a' Portának ezen hábo-
 rú 424 millio piásterébe. Mellyik Udvar az ma *Eu-*
ropában a' ki ezt kélz pénz ki tudná számlálni? —
 csak 40 milliom kélz pénz is tok!!! — Hogy a'
 békesség állandó, bizonyítja az, hogy a' Tsch Or-
 szágban 's it körül fekvő minde Sergektől botsát-
 ják a' népet szabadsággal meg-határozatlan időre.
 A népek tudatlanabb része, sőt még a' tudó-
 soknak láttani kívánók között is fkan olly bal-
 vélekedéssel vóltanak, 's vágyanak máig is *Izrael* el-
 széledt

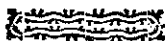
széledt fiairól, hogy ezeknek vallásbéli tzeremoniájok hozná magával, hogy ők bizonyos innepen Keresztény vérrel áldoznának; melly régi meg-rögzött bal vélekedés fok gyilkosságra való méltatlan vádat és halálos gyűlölséget szülvén nevezetesen Magyar Hazánkban; most közelebb kegyelmes rendelést méltotzatott ő Felsége tenni, hogy a' Papok 's más Elöljárók által tanittalsék a' könnyen hívő tudatlan nép, hogy ez a' Keresztény vérrel való áldozatjok a' 'Sidóknak annoál nagyobb tsupa költemény, mennél bizonyosabb az, hogy ennek az *Ó Testamentomi* irásokban semmi nyomát nem találjuk, a' mellyen épül az egész 'Sidó vallás és áldozat. Azonban, ha ez nékik babonás szokások lett volna-is valaha, az Europai Fejedelmek által ki tett nagy jutalomért, annyi fok Kereszténnyé lett 'Sidók között valamelyik ezt tsak el árulta volna; de ezek magok-is azt valják, hogy ez a' 'Sidókról nevettséges költemény. Ha azért gyilkossághéli gyanú léssen ennek utánna a' 'Sidóra, tsak úgy lehet mint gaz emberre, és mint más Keresztény Gyilkosokra. Hogy ezeknek a' Keresztény vére vallásbéli szükségek nintsen, a' tsalhatatlan igazság; de hogy ezen Nemzetnek egy nagy része tsalátsal, minden munka nélkül él, és a' réz porozott Övet arany Öv helyett el-adja, ha lehet, és meg tsal a' kit meg tsalhat, azt tudja az egész Világ; de talám ez-is az ő hajdoni szorongatásoknak 's üldöztetéseknek szüleménye. — Az emberiségnek és Türedelemnek nem kiss példáját adta a' napokban Debretzen Várossa — midön itt egy 'Sidó *Synagogának* (Templomnak) építésére nem tsak helyett engedett, hanem ennek fel-építésében segítségül volt; és fel szentelésekor-is a' Városi-Tanátsbéliék, és más nagyobb emberek az ő jelen létekkel ezt meg-tisztelték. Ezen Városban ugyan 'Sidók nem laknak; de a' népes országos Vásárok alkalmatosságával számlálhatlan 'Sidóság jelenvén itt meg, ezeknek fog lenni könnyebbségekre. — Bétsben fok ezer 'Sidók telepedtek már meg.

— T. T. *Sinay* Ur a' múlt Szombaton]jindula ha-
za Bétsből

Humiles [laborant, [ubi *Patentes* [diffident !! A
hol a' Hatalmasobbak veszekednek, ott az Alatszo-
nabbak szenvednek ! Nem mondott ennél soha iga-
zabbat az a' nagy orru *Ézopus* —; ugyé *Humanissima*
Senior !! — A' *Debretzeni* *Superintendens* tételekor
a' *Consistorium*, a' szokás szerint, Deákokat kér a'
Kollégium *Senior*ától, holmi szolgálatokra, Profes-
sor *Sinay* Ur pedig meg-tiltotta, hogy ne adjon. Ez
a' ki egyenelsen Professora alatt vólt, ennek szovát
fogadta, 's nem adott; azért már most arra büntet-
etett, hogy a' külső Akadémiákra vivendő költsé-
gét szegénynek el-vonták. — Mit tud belé a' Köz-
katona mi a' *Bellicum* akarátja, ha ellenkezőt pa-
rantsol Kapitánnya, azt fogadja ! *Amaz*, nem Ez
hibázott ! Adjatok pénzt szegénynek, hogy men-
nyen a' maga útjára — ne szenvedjen másért.

Haditármester Gróf (*Klairsait*) *Klerfé*, kétség-
kívül nyavallyás állapotja miatt, 4000 forint ez-
tendei *Penzioval* és az egész *Regement Proprietáriu-*
si fizetéssel nyugodalomra lépett. — A' Hazából
jött Levelek szerint, a' megint öszve állott Lengyel
Lovas *Regement* (*Uldner*) Sáros Patakra — az *Al-*
vintzi 2 Táborigi *Batalionja Kafsára*, és a' *Nádasdy*
2 Táb. *Batalionja Eperjesre* mennek nyugodalmas
szállásra. — Az *Olivior Vallis* *Sergének* *Oberstere*
Sabata Ur meg-hólt *Brünben*. — *Feldm. Lájd. G.*
Kévenhiller Urnak *Titcknakja* történetből úgy meg-
ötte magát egy véletlen el-sült piftollyal, hogy
véletéhez semmi reménység nincsen.

E P I N I C I O N .

LEOPOLDO II. Augusto, 'et Apostolico
Hugariae Regi &c. &c. &c.

Post conclusam Pridie Nonas Augusti. M. DCC. XCI,
felici auspicio, Szistoviae, cum Turcis pacem.

*Jam trabeam Bellona gerit, parmam que remouit,
Et galeam, sacras humeris vectura curules.
Nec te laurigeras pudeat Gradiue secures,
Pacata gestare manu,*

Claudianus.

Nunc surgat altis aemula nubibus
Moles trophæi! marmora nunc Paros,
Nunc aera stans Isthmo Corynthus
Parhæsiis magis apta signis
Fundat; sabæos nunc penetralia
Templorum, et aræ largius undique
Halent odores; nunc fatigent
Ignea vota polos. Oliuam, En!
Victis triumphans Cæsar ab hostibus
Orbi reduxit; sanguine tabidam
Humano abhorrens laurum in vrbes
Congerere Austriacas: vbi auro
Fulgentia optat reddere tempora,
Nunc: dum catenis centum adamantinis
Vinctus furor Bizantium,
Horribili ore fremens, cruorem
Spumat, minaci bile nigrum: nouis
At cur laceffens indomitam pubem
Rurik sagittis in sua ipse
Viscera saciit? (*) O! fauste

Linguis

(*) Rurik e gente Varogorum Princeps, a quo Kio-
vienses Slavi Russorum nomen accepere.

Lingvis profani! mystica queis nefas
Nosse est Throni Augulli penetralia.

Quis, quis, bonus, Martis furores
Mortiferum que sagum togae vaquam,

Spectans nepotes, praetulit? Hosticum
Turpes Geloni fundere sanguinem
Gaudent, cruori que innatantes,
Vagula equi trepidante, calcant

Saeuo Tyestis corde viros. Juuat
Iusto salutem credere Casari.

Quis confidentes alto Olimpo, et
Fata hominum placida notantes

Dextra Deos culpauerit impius?
Poenus leo, ipse et caucaseae tigres
Benignitatem ardent, heros que,
Deposita feritate, lingunt.

Captiuat hostes munificencia
Plus, quam catenae, flanda que matribus
Martis potestas. Num Quiritum
Scipiadas tumida vrbs Elisae

Carthago amabat? quid Capitolio
Vertille Byrsam profuit, aut mare
Sulcasse, vano ausu, Britannum;
Auriferos ve Daciae petendo

Montes, per Istrum marmore Pannonum
Scritum cohortes ducere Romulas?

Raro cohaeret vis coacta,
Compede qui strepit, execratur

Victorem amicum victus; amor nisi, et
Mentis benignae vincula lenient

Thracum furores. Hostibus si
Mitis erat *Leopoldus*, O! quae

Fidos habunt munera Pannonas?
Viuat benignus! viuat Jo! Ducis

Neleii vnos Hungarorum
Rex *Leopoldus* Imperator!

*A Pesthi Prákátaroknak Nevek a' Betük
rendjeszerint.*

1. Magnif. Dom. Jos. Lá nyi. <i>Caus. Reg. Director.</i> 2. Adonyi. Georg. <i>Direc tor Principatus Eszter háziáni.</i> 3. Ambr. Gabr. <i>Fiscalis Regius.</i> 4. Androvics Ignatius. 5. Bagozs Samuel. 6. Bagyinay Fridericus. 7. Bakó Gabriel. 8. Belagh Matthias. 9. Bobics Joannes. 10. Boday Mich. <i>Pauperum Advocatus.</i> 11. Borosnyay Georgius. 12. Bottka Stanislaus. 13. Czagányi Andreas. 14. Csehy Andreas. 15. Csepán Stephanus. 16. Csepreghy Michael. 17. Czillich Franc. <i>Fisca lis Cittis. Budensis.</i> 18. Dálnoky Nagy David. 19. Danielovics Joannes. 20. Deáky Stephanus. 21. Délyés Josephus. 22. Domján Augustinus. 23. Döry Ladislaus. 24. Ebenhöck Ant. <i>Fisc. Cittis. Pesthiensis.</i> 25. Felkés Antonis. 26. Forster Volfgangus. 27. Freizeizen Antonius. 28. Fülöp Franciscus. 29. Gyurikovics Joannes.	30. Guszinyi Andreas. 31. Hertelendy Ignatius. 32. Horváth Jacobus 33. Huszty Josephus. 34. Jankovics Emericus. 35. Jászay Antonius. 36. Jászay Josephus. 37. Járdos Martius. 38. Jeszerovizky Joannes. 39. Istvánffy Ignatius. 40. Istvánffy Josephus. 41. Kajdácsy Josephus. 42. Káldy Samuel. <i>Fisc. Regius.</i> 43. Kandó Josephus. <i>Fisc. Cottus. Pesthiensis.</i> 44. Kaszanizky Josephus. 45. Kiss Mich. <i>Caus. Reg. Vice Director.</i> 46. Kohlmayer Samuel. 47. Kövi Alexander. 48. Kraicsirovics alias Tö rök Ignatius. 49. Lehoczky Georg. <i>Fisc. Regius.</i> 50. Lefzkay Franc. <i>Fisc. Regius.</i> 51. Leteney Joannes. 52. Liptsey Josephus. 53. Madács Alexander. 54. Marsovszky Alexander. 55. Mérey Lud. <i>Fisc. Re gius.</i> 56. Eszterházy Daniel. 57. Milecz Elias. 58. Modrovics Joannes.

59. Muslay Steph. <i>Fiscalis</i>	83. Spillenbergl Paulus.
<i>Comitatus.</i>	<i>Ephemeridum, Latinorum</i>
60. Nagy Alexander.	<i>Director.</i>
61. Nagy Gabriel.	84. Stublencz Franciscus.
62. Nagy Josephus.	85. Szabó Sárojl Samuel.
63. Nagy Joannes.	86. Szabó Sárojl Martinus.
64. Nagy Michael.	87. Szántó Adalbertus.
65. Nedeczky Alexander.	88. Szomor Joannes.
66. Németh Joannes <i>Fisc.</i>	89. Szontag Michael.
<i>Regius.</i>	90. Szép Josephus.
67. Pármiczky Joannes.	91. Szerdahelyi Ignatius.
68. Petrovics Thomas.	92. Tahy Georgius.
69. Pless Josephus.	93. Tergovcsics Paulus.
70. Prilezky Gabriel.	94. Tihányi Joannes.
71. Rády Gáspár.	95. Tomka Ladislaus.
72. Rátonyi Gabriel. <i>Fisc.</i>	96. Toperczer Thobias.
<i>Regius.</i>	97. Tóth Pápáy Samuel.
73. Regvinyi Franciscus.	98. Tóth Stephanus.
74. Reviczky Antonius.	99. Török Sigismund. <i>Paup-</i>
<i>Pauperum Advocatus.</i>	<i>perum Advocatus.</i>
75. Sárközy Joannes <i>Vice</i>	100. Tuba Alexander.
<i>Fisc. Cottus Pesthienfis.</i>	101. Ujváry Stephanus.
76. Schlachta Alexander.	102. Vály Paulus.
77. Schuhajda Emericus.	103. Vechelius Joannes.
78. Schikmayer Jacobus.	104. Vecsey Ignatius.
79. Schnideliay Josephus.	105. Viuckler Samuel.
80. Simoga Georgius.	106. Vörös Stephanus.
81. Sebastianovics Joseph.	107. Zlinszky Josephus.
82. Simonyi Andreas.	108. Zlinszky Matthias

Külső Országokat illető dolgok.

Minekutánna a' Frantziáknak uj Nemzeti gyűlése két egész napokig disputált volna a' Királynak nevezete és üld helye felett, végre tsak ugyan meggyőződött az iránt, hogy meg illet egy Királyi koronás fejet a' Felséges nevezet, és az, a' ki ezen méltóságot viseli, ülhét leg alább egy kavélsé méltóságosabb székbe, mint a' Gyűlés Præfesse; a' ki ma Præzes ugyan, de hólnap ismét el vétetik tőlle az

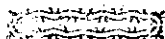
az a' Jus, hogy 12 század magával az egész Frantzia Nemzetet képzeltehesse. Ez szerint meg-hagyatott a' Frantziák Királyának ezen nevezete: *Felséged!* — és az ülő helye-is a' Királynak meg-küldöztetett, és a' Liliom tziemmel méltóságosabb fog lenni a' Nemzeti-gyűlés Prézefse' székénél, a' ki tsak a' maga szokott ülő-székében fog ennek-utánna is meg-maradni. — A' Frantziák' Királyához nem szabad a' Nemzeti-gyűlésben hozzá szollani semmi magános személynék, hanem tsak egyedül a' Prézefes beszélhet véle a' Nemzet képeben.

Két rendbéli Patenseket tétetett a' Frantziáknak Királya közelebből közönségessé, mellyeknek jó következéseiket lehet várni, melyek közzül mindenik által az Országból ki-költözö Nemességet hivogatya, és inti hazájához tartozó köteletségére. Egyik azok közzül közönséges, és int minden vándorló Frantziákat: a' málik pedig egyenesen a' tengeri Hajós Katona Tisztekhez vagyon intézve. — Valósággal közönséges olvasást érdemelnek ezen Királyi Patenseknek némelly ki-fejezései: — „Ha a' Király el-felejtkezhetik — *ugy mond* — azokról a' fok szenvedésekről, mellyeket az haza jóváért ki állott: nem kötelelsége e' minden igaz hazafinak a' jó rendnek vissza állítására hazájában várni a' Törvények által mindeneknek meg-adattandó nyugodalmat inkább, hogy sem idegen földre költöztetni az haza kintsét? — Valakik azon vélekedésből, hogy talám a' Királyhoz ez által mutattyák-meg a' magok hűséget, ha az haza Conlütütziójával ellenkeznek, mind eddig hibáztanak, az illyenek leg-jobban tselekesznek, ha azon útról, mellyen el indultanak, vissza térvén, a' Természettől az Országnak boldogittására rendeltetett útát fogják követni. — *Végezetre így végzi bé a' Király ezen Pátensét.*

„Frantziák, kik hazátokat el-hagytátok! térjeteek vissza ennek kebelébe. Itt vagyon réátok néve a' ditsőségnék főbb ponttya; mert nintsen annál a' világon nagyobb ditsőség, mint a' hazának szolgál-

szolgálni, és a' Törvényeket őltalmazni. Hilyában keressetek az őltalmat és szerentsét más Országokon. Vérjetekek vizsgálja, hogy ne kéntelenitessék a' Királynak szive, a' ti érettetek való érzékenység, és a' Királyi köteletség között szélyel szaggattatol 's a' t., Hasonló indulattal jirt a' Király a' Tengeri Hadi Tiszteknek és Sergeknek fő Komendánsaihoz is, melly szerint nyilván ki-jelenti azt a' főjadalmas indulatot, mellyet a' Tiszteknek kölső hatalmafságoknak birtokaikba való ki költözködéseik okoz. Ezen irások által pedig minden napokon inkább inkább neveltetik a' népnek a' Királyhoz való majd tsak ki nem aludt szeretete.

Pruszszia. — A' Király által közelebb ki adott Pruszsziai uj Törvényes Könyv igen erősen mondatik magasztalni a' maga szerzőjét. Nagyon szembe tündönek, és a' megvilágosodást elő-mozdítónak lenni tartatik abban a' többek között az is: hogy ez szerint két féle törvényes feleségek különböztetnek meg egymástól. Meg-engedtetik ugyan is a' Nemességeknek, Udvari Tanácsosoknak, és az ezekkel egy rangú más embereknek is, hogy ha megmutathatták azt, hogy *Jobb-óldalról* való feleséget el-tartani nintsen tehetségek, ebben az esetben tarthatnak *Bal-óldalról* valót. Az ilyen Bal-óldalról való feleség nem fogja az Urának nevét viselni, nem is nevezte *kegyességnek*, hanem tsak *Házi afiszonyának*. Az ilyen Házi afiszonyaságtól származó gyermekek semmi mentséget nem vésznek származásokból; tsak hogy nem örökösittik attyoknak minden vagyonyját és rangját. Ha egy szüz, és még közönséges szerelmet nem üzött Leányzó meg-tsalatik, feleségül adattatik annak, a' kitől meg-tsalatott. Ha egy Nemes ember, nemtelent akar el-házosittani, meg-kivántatik, hogy Rokoni közzül hárman egyezzenek-meg házolságában; vagy hogy, ha ez nem lenne, a' Király adhat engedelmet öszve-kelelésekre. Egy 40 esztendő Nötelen', örökségeinek bizonyos részét a' *Fiskus* foglalja el. 's. a' t.

NB. A' Pelli Hetzmester nem hólt-meg, tsa' meg-győzettetelt az Ökörötől; más nap megint talpra állott. Ezt a' bizonyos meg-történt dolgokkal szolgáló Levelekből vettük vala, 's ő utánok hazudtuk.

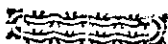
Tudománybeli Tudósítások.

Az irigység-is kételen fokszor igazat szólnani! E' valja-meg hát, ne mi, hogy egy őszve-vetett vállakkal munkálódó Társaságnak nem kiss munka lett volna azokat a' Könyveket ki-dolgozni, le-írni és ki-nyomtattatni, mellyek már tsak' eddig-is a' T. T. Pézseli Josef Ur maga tulajdon pennájából, Anyai nyelvünkön ki-j-ttének. — Az O Testamento-mi Historiának 3 darabjai forganak már az Olvasók keze között, és a' *Mindenes Gyűjteménynek* V-dik Negyedje el-hagyta a' Sajtót. Ezen O-Testamento-mi Historia, egy olly sok darabokra terjedő Munka, melly tsak a' T. T. Pézseli Josef Ur szorgalmatos pennája által jöhetett Magyar Köntösben a' világra — és ez az Ur, méltán nyelv nevelő Dajká-nak nevezethetik a' mi maradékinktól. (Ezekről a' Könyvekről többet máskor.)

Commentatio brevis de unione Protestantium in Genere praesertim in Hungaria 1791. 8. 123 óldal; melynek ez olvastatik homlokán:

*Vidi, arsi, tristemeque, heu futa! repulsam
Sperca tuli, nunc sum vox, sonus, aura, nihil
Sannazar Epigr. L. 1.*

De Gente Croviaca Hungariae Regum Stirpis Arpa toniae Hæreditario Successionis Juri non adversa. Differuit Martinus Schwartzner Pellini 1791.

Principia, adornando Systemati Rationis Rei Litterariae deservitura. Conceptit F. I. F. (talám *Jucker Jakab Iridrik*) Med. Dr. Pestini typ. Mat. Trattner. 1791. 8. ad rét. 24 lap.

Javallya a' tudós Szerző, az elegyes (mixta) Oskolákat, mellyekben vallás külömbség nélkül tanittassanak az Ifjak; a' mi illeti a' *Theologiát*, az is lehetne, ugymond, tanittatni alkalmas Profel-szorok által külön külön, minden Vallás-bélieknek ugyan azon Univerfitásban; mellyel azt nyerné a' Státus, hogy annyi péaz nem hordódnék ki belöle.

A' *Kassai Magyar Museumból*, minden 3. dik hónap' végével egy, nyóltz árkusból álló Negyed fog, kék papirosba bé kötve, postán meg-küldetni az Elöre-sizetőknek. -- A' négy Negyednek elz-tendei árra mindenestöl két Rfor. és negyven kraj-tzár. A' jövő Decembernek végével, vagy az új Esztendő' kezdetével szándékoznak küldeni a' Ki-adók, Gyűjteményeknek első Negyedjét.

Joannis Amos Comenii Oratio de cultura Ingeniorum anno 1650 die 24. ta Novembris in Auditorio majori Sáros Patikini dicta, nunc vero ob infligne ejus argumentum ex tenebris protacta per Samuelem Telchedik, accesserunt nonnulla fragmenta ex rarissimo opere Comenii de pelianda e scholis ignavia Pestini typis Mathiae Trattner 1791 in 8. vo p. 47.

Diplomata, Bullae, Privilegia, Libertates, Constitutiones, et statuta celeberrimae, et antiquissimae Universitatis Vindobonensis ab anno 1365 primae suae Institutionis ad annum 1389 quo theologico studio aucta, et completa florebat. Editio tertia. Viennae typis Trattnerianis 1791. in 4. to pag. 256. item XXVIII. appendicis. in charta scriptoria prostat in Bibliopolio Paueriano Pestini 3 Rfl.

Oratio ad Proceres, et Nobiles Regni Hungariae conscripta idibus Aprilis a. c. 1790. Viennae in 4. to pag. 56.

Codex Legum Ecclesiasticarum in rationem utrumque Evangelicarum Confessionum in Polonia et Lithvania, ad disertam petitionem Generalis Dissidentium Synoi elaboratus, et in lingua germanica primum publicatus, nunc in linguam latinam translatus, et editus per Gabrielem Fülep de F. Or. SS. Theol. Doct. et in Coll. H. C. addict. S. Patak Professore publicum, qui etiam Acta conclusa Synodorum Generalium nuper, et jam olim in Polonia celebratorum adjecit. Posonii 1791. in 8-vo, 547. pag.

Historia Critica Regum Hungariae Stirpis mixtae ex fide domesticorum, et exterorum Scriptorum concinnata a Stephano Katona AA. LL. et Philosophiae Doctore Presbitero Strigoniensi, Tomulus V. ordine XII. ab anno 1410 ad annum usque 1439. Budae typis R. Univ. 1790. p. 940. proffat 1 fl. 45 xr.

Ujj módi gonosz-tevő, a' fiú szerettetnek jel-s példája öt felvonásokra szabott Dráma, vagy érzékeny játék, írta Frantzia nyelven de Falbaire Fenouillot, Frantziából fordította az Amsterdami 1768 kiadás szerint Aranka György — Bétsben Alberti Ignácz betűivel 1791. in 8 vo pag. 131.

Julia Levelei Ovidiushoz Kálsán; a' másik pedig: A' napnak négy részei a' városban.

Czimmermann Ján. Gy. Angliai Királyi Orvos, Hanoverában a' magános életről fordított Némemből Magyarra Sz. M. T. által Posonban, és Komáromba Weber Simon Péter költségével, és betűivel 1791. in 8-vo 104 pag.

Tudósítások.

Tudtokra adatik mindeneknek, hogy a' Gróf Berthold Creditorai, Nagy Szombathban azon Gróf Berthold házat, melly az ehhez tartozó három nagy darab

darab Szőlőkkel, Múlató-házzal, és Kápolnával edgrűtt, a' nevezett Creditoroknak számára sok cistendőknek előtte Nagy Szombathban törvényesen exequáltatott, e' folyó esztendőben, a' folyó hónapnak 8-dik napján Kotyavetye által áruba fogják hotsátítani a' kinek tehát ezen háznak vagy Szőlőknek vásárához kedve léstzer, jelennyek-meg a' nevezett napon Nagy Szombathban a' Kotyavetyea.

Pesten a' Vltzi uttzában, Söttér házában, Lindauer János Könyv-árosnál, a' következő új Könyvetskék, avagy Futó Darabok találatnak:

Valéria és Scipio : avagy a' Toskánai Változások. Egy szép és tanulságos Történet. 20 kr.

A' Nemes Magyar Nemzethez rövid emlékeztető-Beszéd, mellyben meg mutattatik, hogy Magyar Országban lehet, 's kellis a' Magyar Nyelvet és a' Magyar Tanításokat fel-állítani, és hogy az Universtásnak Pest leg-jobb Helye. 15 kr.

Második Leopold Tsászárnak és Királyunknak, ő Felségének Rendelése a' Magyar Országban lévő Vallásokról. Szent András' Havának 7-dik napján, 1790. 7 kr.

Az Anglus és Magyar Igazgatásnak (országglásnak) Egybenvetése. 15 kr.

Prokurátor Simon és Vinkler a' más Világon. 15. kr.

A' jó Magyarhoz : Versek. 7 kr.

Magyar és Erdély Orzágnak rövid Ismértete. 51 kr.

Egy Plébánusnak a' Bőjtről rövid Kiss Elmélkedése. 18 kr.